

UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE 7. oktober 2023

ANALYSE

Udarbejdet af
Troels Lund Jensen
Chefanalytiker

Ufaglærte 25-årige har stået uden for job og uddannelse i en tredjedel af ungdommen

25-årige uden anden uddannelse end grundskolen har i gennemsnit stået uden for job og uddannelse i 42 måneder, da de var mellem 15 og 25 år, mens den fjerdedel af de unge længst fra job og uddannelse har været uden job og uddannelse i mindst 61 måneder. Analysen viser også, at den tunge gruppe stort set er uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, allerede fra de er 20 år.

Kontakt

Analysechef

Emilie Damm Klarskov

📞 27 35 85 95

✉️ ead@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Ufaglærte 25-årige har i gennemsnit hverken været i job eller i gang med en uddannelse i 42 måneder i løbet af de seneste 10 år. Det svarer til 3,5 år eller lidt mere end en tredjedel af perioden. Til sammenligning har 25-årige med uddannelse haft 10-18 måneder uden job og uddannelse.
- Den tungeste gruppe bliver tabt tidligt. Den fjerdedel af de ufaglærte 25-årige, der har været længst tid uden job og uddannelse i deres ungdom, er således stort set uden både job og uddannelse allerede som 20-årige.
- For en stor del af de unge ufaglærte har uddannelsessystemet, som vi kender det, ikke givet dem de nødvendige forudsætninger for at fuldføre en ungdomsuddannelse. Det er derfor fornuftigt at tænke i nye ungdomsuddannelser, der hjælper denne gruppe unge bedre på vej. Det kunne f.eks. være med en styrkelse af den forberedende grunduddannelse (FGU) og den højere praktiske eksamen (HPX), som Reformkommissionen foreslår.

Om analysen

En AE-analyse viste i foråret, at der aktuelt er [43.000 unge](#) mellem 15 og 24 år, som ikke har en ungdomsuddannelse, og som står uden for job og uddannelse.¹ Mange af dem er i høj risiko for ikke at få en ungdomsuddannelse.

Lidt mere end hver sjette 25-årige har ikke anden uddannelse end grundskolen. Den [uddannelsespolitiske målsætning](#) er, at denne andel i 2030 skal være reduceret til hver tiende 25-årige.²

Denne analyse går et spadestik dybere og ser nærmere på de ufaglærte 25-åriges arbejdsmarkeds- og uddannelses tilknytning i perioden fra de var 15 til 25 år. Analysen opdeler dem på, om de har været i gang med en uddannelse og/eller har været i beskæftigelse eller stået uden for begge dele. Tallene sammenlignes med jævnaldrende med en ungdomsuddannelse.

Den undersøgte periode er fra oktober 2012 til september 2022. Alle, der har gået i dansk grundskole i 8., 9. eller 10. klasse, og som ikke har modtaget førtidspension på noget tidspunkt frem til 25-årsalderen, indgår i analysen. Populationen er desuden afgrænset til unge, der har været i befolkningen i hele den 10-årige periode, der er undersøgt. Se metodeboks nederst i analysen for en nærmere beskrivelse af metoden.

Ufaglærte 25-årige har stået uden for job og uddannelse i en tredjedel af ungdommen

Der er 10.150 25-årige uden anden uddannelse end grundskolen per september 2022.

Tabel 1 viser antallet af måneder, hvor 25-årige har stået uden job og uddannelse fra de var 15 til 25 år. Blandt unge, der som 25-årige ikke har anden uddannelse end grundskolen, er det gennemsnitlige antal måneder uden for job og uddannelse 42 måneder. Det svarer til 3,5 år eller lidt mere end en tredjedel af deres ungdomsliv efter grundskolen.

TABEL

Ufaglærte 25-årige har været uden for job og uddannelse i en tredjedel af deres ungdomsliv

Tabellen viser antallet af måneder, 25-årige i gennemsnit har været uden job og uddannelse, fra de var 15 til 25 år, fordelt efter højeste fuldførte uddannelse. Aktivitet er opgjort efter, om inaktivitet er før eller efter, man har fået en evt. ungdomsuddannelse.

	Før eventuel ungdomsuddannelse	Efter ungdomsuddannelse	I alt	Andel af ungdomsliv (15-25 år)
Grundskole	42 mdr.	-	42 mdr.	35,0 pct.
Gymnasial	2 mdr.	16 mdr.	18 mdr.	15,0 pct.
Erhvervsuddannelse	3 mdr.	8 mdr.	11 mdr.	9,2 pct.
Videregående	1 mdr.	9 mdr.	10 mdr.	8,3 pct.

Anm.: Populationen er 25-årige pr. september 2022, ekskl. personer der har modtaget førtidspension frem til september 2022 og personer, der ikke har gået i dansk grundskole på noget tidspunkt fra 8.-10.klasse. Aktivitet er afgrænset til personer, der har været i befolkningen hele perioden. Aktivitet er opgjort fra oktober 2012 til september 2022, dvs. i løbet af 10 år (120 mdr.). Se metodeboks for afgrænsning af aktivitet.

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd

Det er markant højere end blandt unge, der har gennemført en ungdomsuddannelse. Unge med en ungdomsuddannelse har haft 1-3 måneder uden job og uddannelse, før de gennemførte en

ungdomsuddannelse og 10-18 måneder samlet set frem til 25-års alderen. Inaktivitet efter ungdomsuddannelsen – som udgør størstedelen af inaktiviteten blandt unge med en ungdomsuddannelse – sker typisk i forbindelse med sabbatår efter gymnasiet og falder igen herefter.

Perioder mellem forskellige uddannelser af op til 4 måneders varighed, f.eks. i forbindelse med sommerferie eller pauser mellem grundforløb og hovedforløb på erhvervsuddannelser, er her ikke talt med som værende uden for uddannelse, og pauser inden for samme uddannelse på op til 13 måneders varighed er ligeledes udeladt som værende uden for uddannelse. Det gennemsnitlige antal måneder uden for uddannelse ville ellers være ca. 2 måneder højere for alle uddannelsesniveauer.

Det at stå uden job og uddannelse i en periode efter grundskolen, men før man har fået en ungdomsuddannelse, er derfor en tydelig risikofaktor for ikke at have anden uddannelse end grundskolen som 25-årig.

Omfanget af tid uden job og uddannelse er meget forskelligt

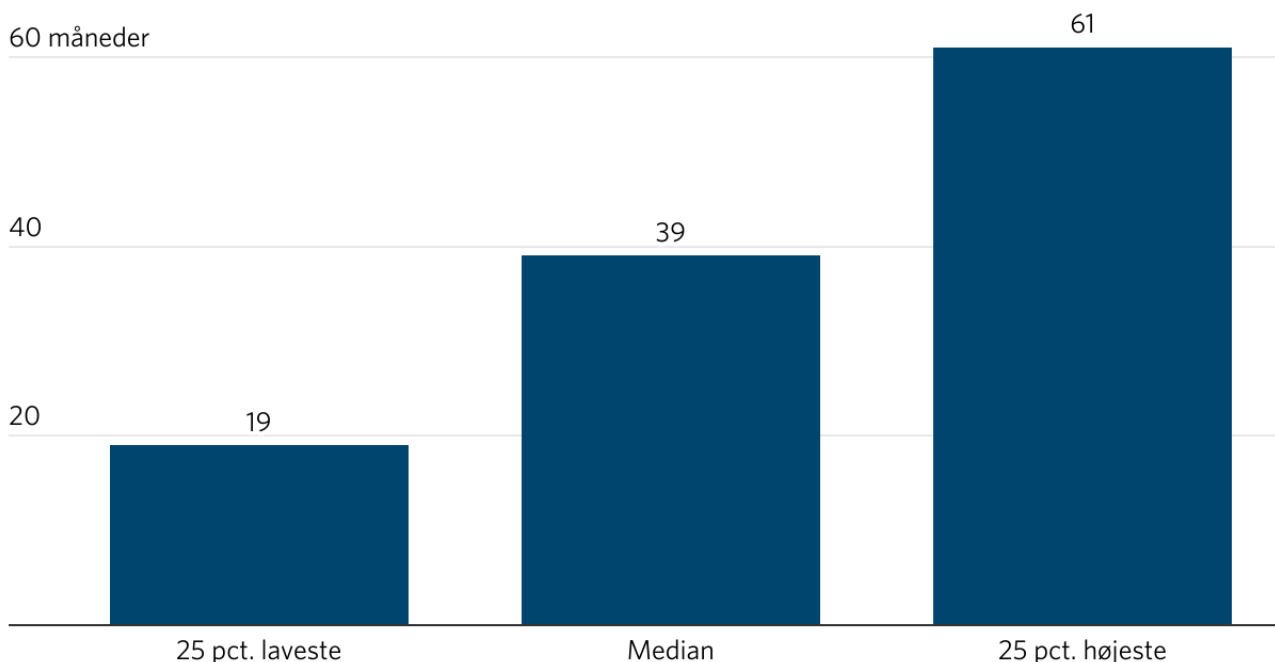
I den følgende del af analysen har vi opdelt de ufaglærte 25-årige i fire lige store grupper opdelt efter længden af perioden, de har stået uden job og uddannelsen, fra de var 15 til de var 25 år. Der er stor variation i, hvor mange måneder de unge har været uden job og uddannelsesaktivitet.

Figur 1 viser, at hver fjerde ufaglærte 25-årige har haft færre end 19 måneder uden job og uddannelse. Det svarer til ca. 1,5 år. Medianen, dvs. det antal måneder uden for job og uddannelse, der fordeler de ufaglærte 25-årige i to lige store grupper, er på 39 måneder, hvilket svarer til 3,25 år. Den fjerdedel af de ufaglærte 25-årige, der har været uden job og uddannelse i den største del af ungdommen, har været det i mindst 61 måneder svarende til lidt mere end 5 år. Med andre ord har en fjerdedel af de ufaglærte 25-årige været uden for job og uddannelsesaktivitet i mere end halvdelen af den 10-årige periode.

FIGUR 1

Der er stor variation i, hvor mange måneder ufaglærte 25-årige har været uden job og uddannelse

Figuren viser antallet af måneder uden job og uddannelse fra 15-25-årsalderen, der fordeler 25-årige ufaglærte i fire lige store grupper (kvartilgrænser).

Anm.: Populationen er 25-årige pr. september 2022, ekskl. personer der har modtaget førtidspension frem til september 2022 og personer, der ikke har gået i dansk grundskole på noget tidspunkt fra 8.-10.klasse. Aktivitet er afgrænset til personer, der har været i befolkningen hele perioden. Aktivitet er opgjort fra oktober 2012 til september 2022, dvs. i løbet af 10 år (120 mdr.). Se metodeboks for afgrænsning af aktivitet.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Ufaglærte 25-årige har i gennemsnit været i uddannelse i halvdelen af deres ungdomsliv

Selvom de ufaglærte 25-årige højest har en grundskoleeksamen, så har mange været i gang med uddannelse i en stor del af ungdomslivet.

Figur 2 viser, at de 25-årige ufaglærte i gennemsnit har været i gang med en uddannelse i samlet ca. 5 år, fra de var 15 til 25 år, men har altså ikke afsluttet en uddannelse.

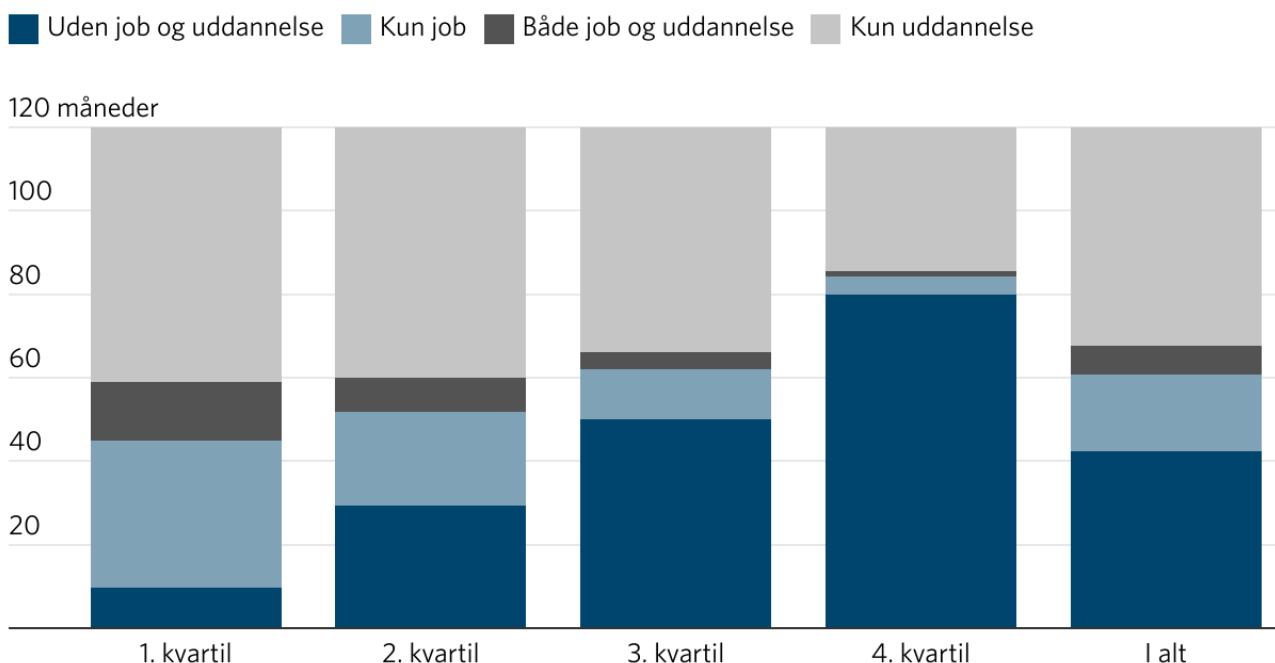
Uddannelse har fyldt mest blandt den fjerdedel, der har haft kortest tid uden job og uddannelse. Denne gruppe har været i gang med uddannelse i sammenlagt 75 måneder. Omvendt har uddannelse fyldt mindst, blandt den fjerdedel af de ufaglærte unge, der har haft flest perioder uden job og uddannelse. Her har uddannelse udgjort 36 måneder i løbet af den 10-årige periode. Der er kun mindre forskelle i omfanget af uddannelse blandt de unge, der placeres i første til tredje kvartil ud fra perioder uden job og uddannelse.

Det betyder, at de unge, der har haft et mindre omfang af perioder uden job og uddannelse, særligt har haft flere perioder med beskæftigelse. Unge i første kvartil har i gennemsnit haft 49 måneder med beskæftigelse på mindst 18 timer om ugen. Det svarer til lidt mere end fire år. Unge i anden kvartil har haft 31 måneder med beskæftigelse og unge i tredje kvartil har haft 16 måneder med beskæftigelse. De unge med flest perioder uden job og uddannelse har i gennemsnit kun været i beskæftigelse 5 måneder i løbet af den 10-årige periode. De ufaglærte 25-årige har altså typisk meget begrænset arbejdsmarkedserfaring.

FIGUR 2

Ufaglærte 25-årige har været i gang med uddannelse i halvdelen af ungdomslivet

Figuren viser antal måneder med hhv. uddannelse, job, begge dele og ingen af delene, for ufaglærte 25-årige, inddelt i fire lige store grupper på baggrund af måneder uden aktivitet, og samlet set.

Anm.: Populationen er 25-årige pr. september 2022, ekskl. personer der har modtaget førtidspension frem til september 2022 og personer, der ikke har gået i dansk grundskole på noget tidspunkt fra 8.-10.klasse. Aktivitet er afgrænset til personer, der har været i befolkningen hele perioden. Aktivitet er opgjort fra oktober 2012 til september 2022, dvs. i løbet af 10 år (120 mdr.). Se metodeboks for afgrænsning af aktivitet.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Mange af de unge med længst tid uden job og uddannelse har forladt uddannelsessystemet tidligt

Figur 3 viser, at uddannelsesaktiviteten blandt den fjerdedel af de ufaglærte 25-årige, der har stået uden job og uddannelse i længst tid i deres ungdomsår, falder kraftigt allerede fra 16-årsalderen. I det år, de var

16 gamle, var de gennemsnitligt i uddannelse ca. 80 pct. af tiden. Som 20-årige er uddannelsesaktiviteten faldet til gennemsnitligt 13 pct.

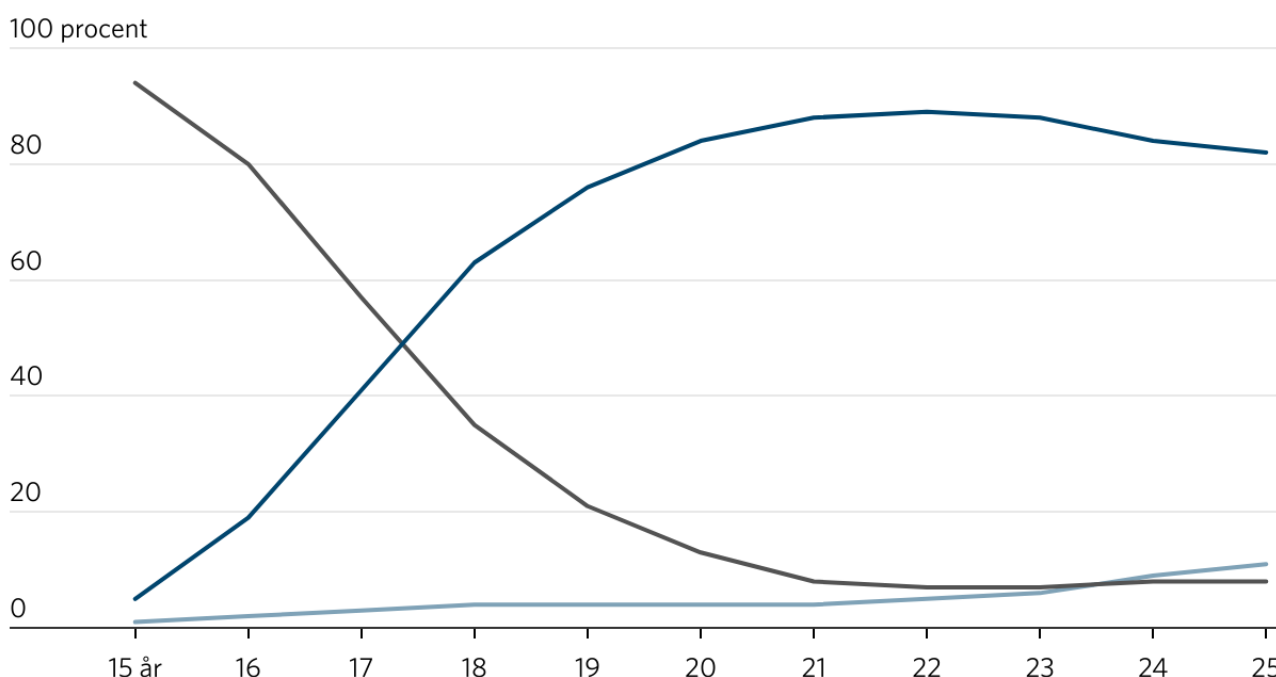
Omvendt er der kun en meget svag stigning i beskæftigelsesaktiviteten over hele perioden. Som 20-årige er beskæftigelsesaktiviteten ca. 4 pct. stigende til kun 9 pct. som 24-årige. Med andre ord er denne fjerdedel af de ufaglærte 25-årige, fra de var 19 år og frem, hverken i job eller uddannelse i 75-90 pct. af tiden.

FIGUR 3

Ufaglærte 25-årige med længst tid uden job og uddannelse har forladt uddannelsessystemet tidligt

Figuren viser den gennemsnitlige andel tid (y-aksen) i job, uddannelse og uden både job og uddannelse, blandt den fjerdedel af ufaglærte 25-årige med størst omfang af tid uden job og uddannelse i en 10-årig periode, fordelt efter alder.

— Uden job og uddannelse — I job — I uddannelse

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

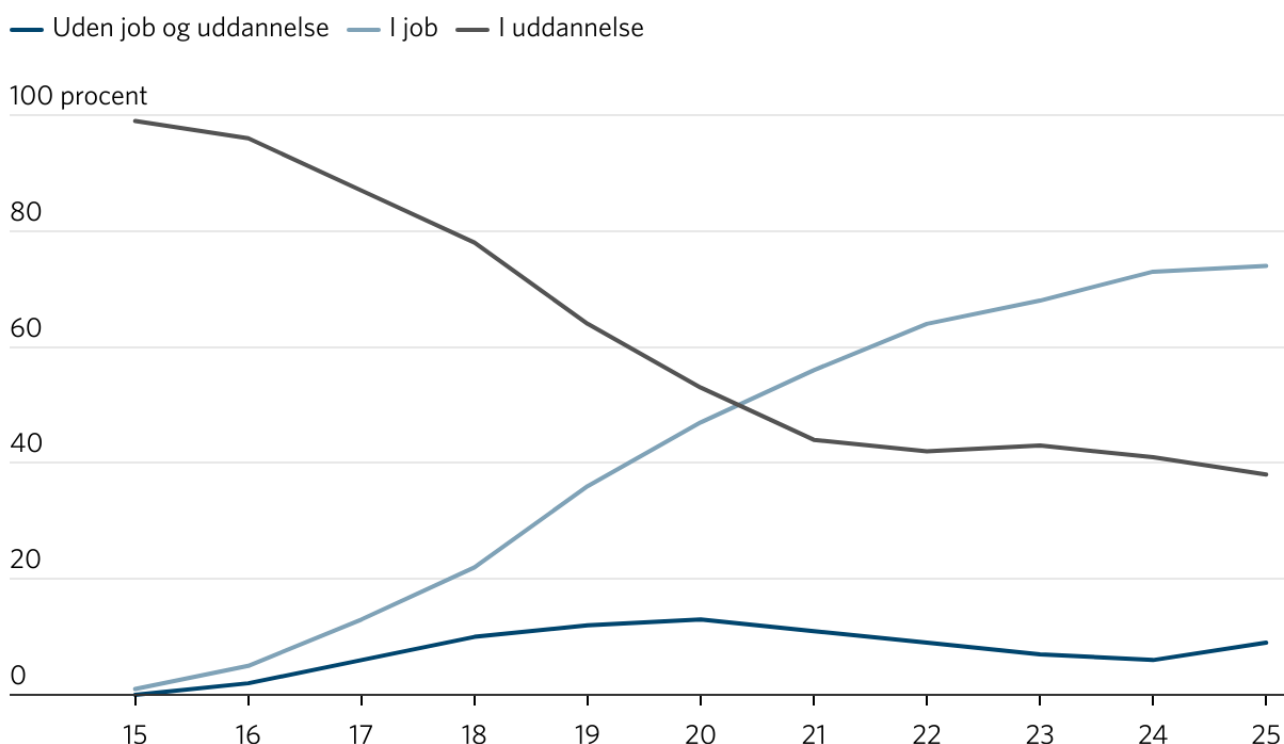
Blandt den fjerdedel af de 25-årige ufaglærte med kortest tid uden job og uddannelse har der ligeledes været et gradvist fald i uddannelsesaktiviteten fra de var 15 år, og frem til de var 21 år, hvor 40 pct. af tiden var under uddannelse. Denne andel er fortsat på ca. 40 pct. i de efterfølgende år. Det dækker både over

personer med lange uddannelsesforløb og personer, der hopper ind og ud af uddannelse. Der er en gradvis stigning i beskæftigelsesaktiviteten for gruppen, hele vejen frem mod de er 25 år. Som 25-årige har 75 pct. af gruppen beskæftigelsesaktivitet. I gennem hele den 10-årige periode er en relativt lav andel af tiden uden for job og uddannelse.

FIGUR 4

Ufaglærte 25-årige med kortest tid uden job og uddannelse har relativt høj beskæftigelse

Figuren viser den gennemsnitlige andel tid (y-aksen) i job, uddannelse og uden både job og uddannelse, blandt den fjerdedel af ufaglærte 25-årige med kortest omfang af tid uden job og uddannelse i en 10-årig periode, fordelt efter alder.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Ufaglærte 25-årige har oftest forsøgt sig med erhvervsuddannelser, almen 10. klasse og FGU-lignende tilbud

Figur 5 viser, at lidt mere end halvdelen af ufaglærte 25-årige har gået i den almene 10. klasse, og knap 20 procent har gået i 10. klasse på efterskole. Gruppen har dermed brugt almen 10. klasse oftere og 10. klasse på efterskole sjældnere end deres jævnaldrende, som har fået en uddannelse.

Ufaglærte 25-årige har også i meget stor grad brugt forskellige forberedende tilbud, hvoraf mange siden 2019 er blevet samlet i den forberedende grunduddannelse (FGU). 58 procent af de ufaglærte 25-årige har haft et særligt tilrettelagt uddannelsesforløb (STU), deltaget i FGU eller praktisk orienterede uddannelsesforløb, der nu er indeholdt i FGU.

Derudover har 32 procent deltaget i bogligt orienteret forberedende uddannelse, dels almen voksen uddannelse (AVU), forberedende voksenundervisning (FVU) og ordblindeundervisning (OBU), der ligeledes tilbydes som en del af FGU i dag.

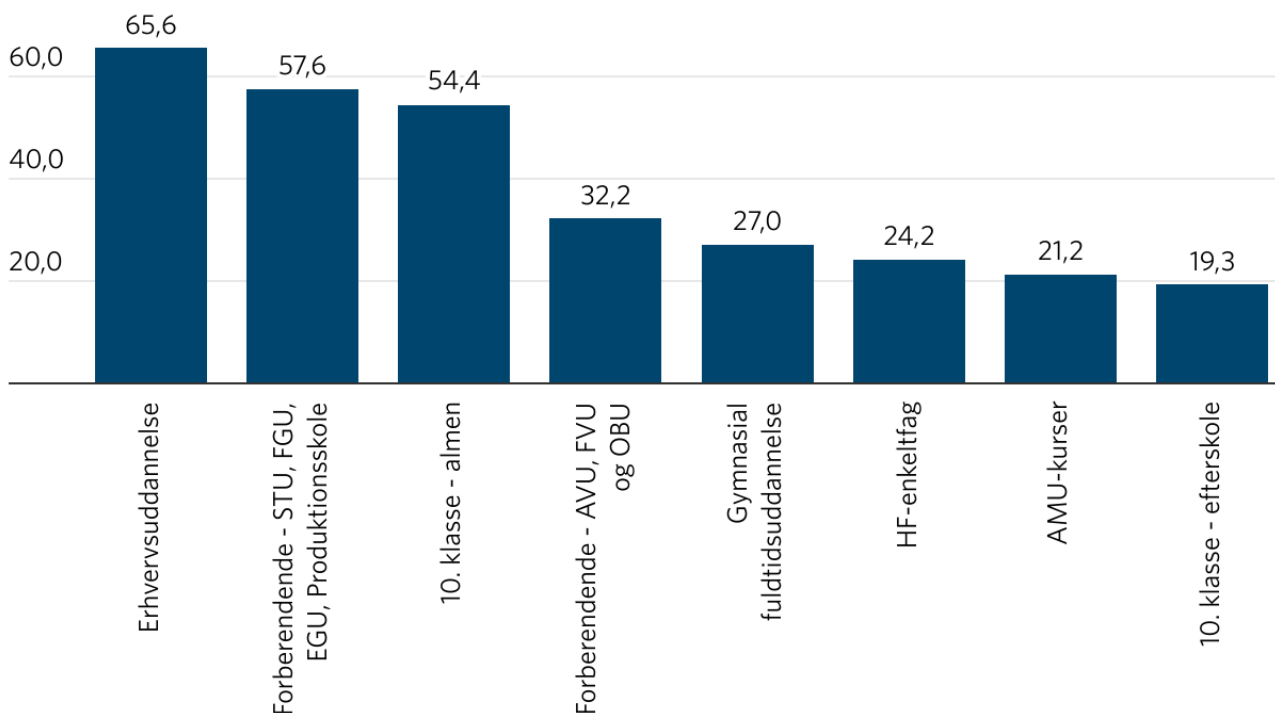
66 pct. af de ufaglærte 25-årige har været i gang med en erhvervsuddannelse og 27 pct. har været i gang med et gymnasialt forløb, f.eks. STX eller to-årig hf, mens 24 pct. har taget hf-enkeltfag. En del af de ufaglærte kan derfor reelt have adgang til videregående uddannelse, hvis de har taget en fagpakke bestående af hf-enkeltfag, der giver adgang til specifikke professionsuddannelser.

FIGUR 5

Ufaglærte 25-årige har oftest været i gang med erhvervsuddannelser, forberedende tilbud og almen 10. klasse

Figuren viser andelen af ufaglærte 25-årige, der har været igang med en række forskellige uddannelsesaktiviteter fra 15-25-årsalderen.

80,0 procent

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Brug for bedre overgange mellem grundskole og ungdomsuddannelse - og fleksible tilbud til de unge længst fra job og uddannelse

Analysen viser, at selvom mange 25-årige ufaglærte har brugt en stor del af deres ungdom uden job og uddannelse, har størstedelen også forsøgt sig i uddannelsessystemet uden at lykkes. Det tyder på, at der

er noget i det system, vi har i dag, som ikke fungerer for denne gruppe, hvor mange også kæmper med andre udfordringer som f.eks. en tung social bagage, manglende færdigheder og diagnoser.

Størstedelen af de ufaglærte 25-årige har modtaget en bred vifte af uddannelses tilbud efter 9. klasse, såsom 10. klasse, STU og tilbud, der i dag ligger i FGU'en. Det er derfor vigtigt at styrke FGU'en og gøre det til en ret for alle unge, der ikke har bestået afgangsprøven i 9. klasse, ligesom Reformkommissionen anbefaler.

Langt de fleste har desuden været i gang med en erhvervsuddannelse, ligesom mange også har forsøgt sig med en hel gymnasial uddannelse eller har taget hf-enkeltfag, men uden at fuldføre eller afslutte uddannelsen med en hel studiekompetence. Det tyder derfor på, at et uddannelses tilbud som HPX kan være en god model for de unge, der i dag ikke lykkedes med at få en ungdomsuddannelse, som både kan kombinere det faglige løft, der for mange sker i løbet af 10. klasse, med en bredere introduktion til de muligheder der findes på både erhvervsskolerne, erhvervsakademierne og professionshøjskolerne, samt tage fag fra hf.

Især erhvervsuddannelserne spiller en nøglerolle. Det er denne ungdomsuddannelse flest 25-årige ufaglærte er startet på, og hvor de har brugt længst tid. Det er samtidig uddannelser vi har brug for - både nu og fremadrettet - da vi står over for en massiv mangel på faglært arbejdskraft. Det er derfor nødvendigt at investere mere i erhvervsuddannelserne og se på muligheden for at læse en erhvervsuddannelse på nedsat tid, ligesom der skal være ressourcer til at løfte opgaven med specialpædagogisk støtte (SPS).

For en mindre del af de ufaglærte 25-årige har størstedelen af ungdommen været præget af perioder uden for job og uddannelse. For denne gruppe er mere uddannelse ikke nødvendigvis svaret i første omgang, men gruppen bør tilbydes beskæftigelsesindsatser, der både kan have et arbejdsmarkeds- og uddannelsessigte. For denne gruppe af unge kan både FGU og AMU tænkes med som en del af løsningen. FGU har bl.a. et erhvervsgrunduddannelsesspor (EGU), hvor man er ude på en virksomhed størstedelen af uddannelsen og byggeriets kontraktuddannelser kan udvides til andre dele af arbejdsmarkedet, hvor beskæftigelse kombineres med AMU-kurser, der giver praktiske kompetencer til at varetage arbejdsfunktioner, f.eks. stilladsmontør, diamantskærer eller maskinfører.

Metode: Sådan har vi gjort

Populationen består af alle 25-årige pr. 30. september 2022, der har gået i dansk grundskole i løbet af 8.-10.klasse. Det er ikke et krav at have afsluttet 9. klasse.

Ufaglærte 25-årige er alle, der ikke har afsluttet mindst en ungdomsuddannelse, men kan f.eks. have afsluttet 10. klasse eller forberedende uddannelse som STU og FGU. Ca. 25 pct. af de ufaglærte 25-årige er i gang med en uddannelse pr. september 2022.

Aktivitet er opgjort hver måned fra oktober 2012 til september 2022, dvs. i alt 10 år svarende til 120 måneder.

Beskæftigelse er opgjort i BFL-registeret, hvor kriteriet er mindst 18 timers beskæftigelse om ugen i gennemsnit i løbet af en måned.

Uddannelse er opgjort som ordinær fuldtidsuddannelse (KOTRE) uanset uddannelsesniveau, eller hvis man modtager SU i løbet af måneden (DREAM) samt registeret over produktionsskole (UDPR) og voksen- og efteruddannelse (VEUV). Voksen- og efteruddannelse er kun medtalt som uddannelsesaktivitet, hvis man modtager SU.

Uddannelsespauser af op til 4 måneders varighed mellem to forskellige uddannelser er ikke talt med som inaktivitet (f.eks. sommerferieperioden mellem grundskole og grundforløb/gymnasial uddannelse).

Uddannelsespauser af op til 13 måneders varighed inden for samme uddannelse, er heller ikke talt med som tid uden for uddannelse (f.eks. uddannelsespause mellem 1. g og 2. g eller studieforløb med EUX og hovedforløb). Det følger Børne- og Undervisningsministeriets metode.

Talte uddannelsespauser med, ville det øge den gennemsnitlige omfang af perioder uden for job og uddannelse med 2 måneder på tværs af uddannelsesniveauer.

Unge, der modtager førtidspension på et tidspunkt i løbet af den 10-årige periode er udeladt af analysen. Unge, der ikke indgår i befolkningen i hele perioden, er ligeledes udeladt af analysen.

-
- 1** <https://www.ae.dk/analyse/2023-05-trods-gode-konjunkturer-er-der-stadig-43000-unge-uden-job-og-uddannelse>
 - 2** <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/stat/pdf19/191107-notat-uddannelsesmaalsaetning-2018.pdf>